

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Povsemznan številka 18 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati: Enostopna petič vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin., večkrat po dogovoru.

114. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 23. oktobra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo. »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila an list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II

„Vseslovenska.“

V nedeljo so imeli klerikalni prvaki svojo veliko parado. Z goverancami, s petjem in muziko ter s popivanjem so ustanovili »Vseslovensko ljudsko stranko«. Velika je bila reklama, velik je bil hrup, toda učinek je bil precej skromen. Stvarno se ni zgodilo nič drugega, kakor da so se vsi slovenski klerikalci združili v enotni organizaciji in si izvolili dr. Šušteršiča za svojega generalisima. To je formalnost, o kateri se seveda lahko mnogo govori in piše; za praktično politiko ne pomeni ta izprememba veliko ali pa celo nič ne; zakaj klerikalne slovenske politike že davno ni vodila stranka, temveč državnozborni klub, ki pa je bil enoten že pred ustanovitvijo »Vseslovenske ljudske stranke«. Komandantje vsega slovenskega klerikalizma so bili kranjski klerikalci in sedaj se je spravilo gotovo dejstvo le v paragrafirano obliko.

Politični otročaji, ki nikdar ne opažajo razvoja, ampak vidijo dejstva vedno šele tedaj, če se jim postavijo s primernimi deklamacijami pred nos, so pa obstrmeli, kakor da se je zgodilo nekaj nad vse nepričakovanega. Začudili so se, da so iz nekaterih krajev prišli kot zastopniki klerikalizma ljudje, ki so prej veljali le za zastopnike Slovencev, da so bila na klerikalnem shodu zastopana mesta, o katerih liberalci doslej še nikakor niso hoteli verjeti, da bi bila v njih klerikalna stranka organizirana.

Tako mesto je predvsem Trst. Na Koroškem se je ločitev med liberalci in klerikalci že kmalu po državnozbornih volitvah začela. Na Stajerskem pa je »Narodna stranka« že leta 1907 nastopala samostojno. Toda Trst je bil stara in navidezno večna domena »sloge«. Ko so bile že povsod pokopane stare fraze, je po Trstu se odmevalo geslo, da nimamo časa za liberalizem in klerikalizem, ker moramo biti Slovenci. Seveda ni slo vedno vse gladko; tuptam so se tudi ob jadranskem morju oglašali klerikalni bojni klici, toda veliki patriotje so znali vedno pravočasno žrtvovati kos svojega intelekta sveti »slogi« in bilo jih je, ki so mislili, da bo tihotapevska taktika uspešna za vse veke vekov.

Tako so mogli soditi politični kratkosrajniki, katerim ni nikoli bilo znano, kaj je klerikalizem in ki so vodili politiko po vzorih iz začetka preteklega stoletja. Oni so se lahko zgrozili, ko so naenkrat videli vso klerikalno armado organizirano od Adrije do Drave, zasmehujočo ono blagodejno slovo, ki je pomagala njenim četam, da so se razvile in okreplele. Kdor pa je zasledoval klerikalno agitacijo, se ne more čuditi, temveč razume, da padajo našim »božjim bojevnikom« po vrsti v naročje sadovi, ki so dozoreli.

Zgodilo se ni v resnici nič drugega, kakor da je liberalizem dogospodaril in klerikalizem zaseda njegove pozicije. Zmagal je. A ne zadostuje mu, da je prišel na prvo mesto; ves prostor hoče imeti zase, nikjer neče priznati premaganemu. Ustanovitev »Vseslovenske ljudske stranke« je bila demonstracija, samo demonstracija. »Zdaj smo mi gospodje« — to je bil refren vseh pesmi, ki so jih peli v nedeljo. Brezobzirno so naskakovali, dokler so bili slabejši; dvakrat brezobzirni so sedaj, ko so močni. In vse, kar se jim zdi koristno za utvrdenje svoje moči, je dobro. Preliticirali so liberalce; vzeli so jim njihovo orožje, pa ga sedaj vihte proti

njim. Postali so »narodni« in »vseslovenski«. Še pred kratkimi leti jim je narodnjaštvo veljalo za »poganstvo«; danes poje »Lijepa naša domovina« in »Hej Slovane« glasneje od vseh drugih nacionalistov. Njihovo narodnjaštvo ni pristno; toda to nič ne de. Saj tudi njihov demokratizem ni pristen in njihove socialne recitacije. Toda za vse to se danes ne vpraša. Sredstvo je za zavarovanje njihovega vpliva nad ljudstvom in dokler je koristno, je dobro. Na vrhuncu moči in na vrhuncu demagogije stoji klerikalizem. Kdor želi, da bi se mu danes dobro godilo, naj poklekne pred njim in naj ga obožuje. Toda današnjemu dnevu sledi jutrišnji in pojutrišnji. Tedaj se bo tudi nad Slovenci pela druga pesem. Kdor misli na bodočnost, si bo iskal pot izven vseslovenskega klerikalnega pašnika.

Državni zbor.

V četrtek je imela parlamentarna komisija »Slovenske Enote« sejo, o kateri se je izdalo sledeče poročilo:

Parlamentarna komisija »Slovenske Enote« je imela danes dopoldne sejo, ki je trajala 3 ure. Parlamentarna komisija je sklenila: 1. da odda pri jutrišnji volitvi zborničnega predsednika prazne glasovnice. Kandidat Jugoslovanov za mesto podpredsednika je po dogovorjenem ključu poslanec Josip Pogačnik; 2. vsakemu klubu je dano na svobodo, da vlaga nujne predloge, vendar samo o aktualnih stvareh. Prvi nujni predlog bo stavil poslanec dr. Kramar. Zahteval bo, naj se sestavi poseben odsek, ki bo imel nalogo tekom 1 meseca izdati zakonski načrt o varstvu narodnostnih manjšin. O tem predlogu se bo razvila dolga debata, v kateri bo baron Bienerth podal programatsko izjavo; 3. nobena vladna predloga se ne izroči brez prvega čitanja odseku z edino izjemo zakonskega načrta o socialnem zavarovanju.

Vlada je izročila predsedstvu zbornice ponovno zakonsko predlogo glede trajanja delavnega časa in zapiranja prodajaln v trgovini in obrti. Novi načrt predloge določa za pomožne delavce, ki so nameščeni v trgovinah in spedičijah nepretržni počitek 11 ur. Za voznike v spedičijski obrti ima trajati počitek najmanj 10 ur. Prodajalne se ima zapirati ob 8. uri, prodajalne jestvin ob 9. uri zvečer, ter imajo biti zaprte do 5. ure zjutraj. Vendar so politične deželne oblasti pooblašene, da določijo v gotovih časovnih mejah zvečer bolj zgodnje uro za zapiranje, a zjutraj bolj pozno za odpiranje. Na sklep gosposke zbornice, po katerem bi določbe tega zakona ne veljale za zdravilišča v dobi sezone, se ozira nova predloga v toliko, da je vlada pooblašena, da postavi omejene določbe, deloma ali popolnoma izven veljave v onih zdraviliščih, kjer je v večernih urah posebno živahen promet.

Vlada je predložila poslanski zbornici novo predlogo glede davka od poslopij. Zakonska predloga obseza najemniški in razredni davek.

Socialno-demokratska zveza je vložila razven obeh nujnih predlogov, o katerih smo že poročali, še sledeče enostavne predloge:

a) Glede na ustavo:

Adler in sodrugi: Vpeljavo ženske volilne pravice; znižanje starosti za volilno pravico na 21 let; odprava pogoja o enoletnem bivanju.

Adler in sodrugi: O vojni in miru naj sklepa parlament.

Pernerstorfer in sodrugi: Izjemne določbe za politična društva naj se odpravijo.

Spielman in sodrugi: Odpravi naj se § 14.

b) Glede na vojsko:

Schuhmeier: Štirinajstmesečna služba pri deželni brambi.

Winter: Odstranitev zakona o certifikatistih.

Filipinsky: Izprememba § 34 vojnega zakona o vojaških reklamacijah.

c) Glede na meščansko pravo:

Tuppy: Zakon o poljedelskih najemniških pogodbah.

Wutschel: Odstranitev pravice rubežni za hišnega gospodarja.

d) Glede na kazensko pravo:

Forstner: Odprava »Prügelpatenta«.

Seitz: Odprava smrtne kazni.

Winter: Pripustitev delavcev v porote.

Winter: Pogojna obsodba.

Reumann: Obrtna sodišča.

e) Glede na pouk:

Adler: Izprememba § 55 ljudskošolskega zakona o plačah učiteljev.

Forstner: Ustanovitev strokovne šole za vožnjo z avtomobili.

Pernerstorfer: Izločitev teoloških fakultet z vseučilišč.

Seitz: Izprememba šolskega in učnega reda.

f) Glede na delavsko varstvo:

Adler: O delavnem času v podjetjih, kjer se dela nepretrgoma.

Beer: Prepoved svinčnate beline.

Ellenbogen: Zakon za trgovske uslužbence.

Hanusch: Osemurni delavnik.

Muschitsch: Delavni čas, nočno delo, nedeljski počitek, delovni red v pekarnah.

Muchitsch: Red in obrat v pekarnah.

Müller: Varnostni nastavljenici na železnicah.

Pospisil: Nedeljski počitek za malinarske delavce.

Prokes: Železniške legitimacije za delavce.

Reumann: Zavarovanje za nezgode v stavbinskih podjetjih.

Tomschik: Železničarski zakon.

Widholz: Delavne razmere v gostilniški obrti.

g) Glede na državne delavce:

Beer: Službene in plačilne razmere brzojavnih in telefonskih delavcev.

Schrammel: Službene in plačilne razmere gospodarskih delavcev.

Schlossnickel: Delovodje v tobačnih tovarnah.

Glöckel: Tobačni delavci.

Schrammel: Solninski delavci.

h) Glede na narodno gospodarstvo:

Beer: Državno monopoliziranje veletrgovine z železom.

Černy: Reforma stanovanj.

Diamand: Priprave za podržavljenje rudnikov.

Müller: Podržavljenje aspanške železnice.

i) Glede na davkarstvo:

Beutel: Odprava male loterije.

Müller: Odprava užitnine za prisilno klanje.

Schrammel: Reforma postopanja o davčni delitvi in sodelovanje občin.

Tüller: Skrajšanje postopanja za odmerjenje osebne dohodarine delavcev.

Vrhutega se je vložilo tudi več interpelacij.

Kmečka in napredna stranka na Gorškem.

Kmečka stranka na Gorškem je bila v svojem postanku stranka malkontentov. Konstatiral je to na prvem večjem shodu pri Rebku meseca januarja 1908 njen voditelj dr. Franko, rekoč: «V naši stranki se zbirajo vsi, ki so nezadovoljni s položajem»; — konstatiral je to voditelj napredne stranke Andrej Gabršček, ko je poročal o prvem zboru zaupnikov dne 13. junija 1907: da so govorili le bivši člani napredne stranke in da med 250 prisotniki ni bilo niti enega klerikalca.

Gibanje malkontentsva je zasledil lastnik «Soča» s paznim očesom že 24. januarja 1906 v članku «Naš kmet». — Voditelj napredne stranke je dobro čutil, da je upor velikega dela prebivalstva proti njegovi politiki od leta 1900 naprej večalimanj upravičen, radi tega mu tudi prvi gibljaj nezadovoljnosti med kmeti ni mogel uiti. Sprva je «Soča» agrarno gibanje le konstatirala ter proti njemu povdarjala, da je to gibanje nepotrebno, pidoč da se je pričetkom leta 1907 ustanovila nova stranka, ki je povsem ljudska stranka, in ki ima v svojem programu veliko dela posvečenega kmečkemu ljudstvu. Prvo agitacijsko sredstvo kmečke stranke v gorški okolici je bila ustanovitev eksportne zadruge. Za to se je vršilo več shodov, prva 3. februarja 1907 v Vrtojbi, 2. aprila 1907 v Štandrežu. Na shod v Štandrežu je bil vabljen tudi kot poznavalec združništva dr. Henrik Tuma. Ta je na shodu povdarjal, da se eksportna zadruga da izvesti le kot eminentno veliko trgovsko podjetje, ki zahteva mnogo tehničnega znanja in velikega kapitala. Zbrani kmetje tej ideji niso bili pristopni, ker je vsa agitacija med njimi imela malenkosten značaj in po neveselih nastopajočih osebah tudi drugega imeti ni mogla. Temperamentnejše je nastopil agrarni agitator Večerin na Krasu pod geslom: «Proč s klerikalizmom, proč z liberalizmom!» Proti temu se je «Soča» postavila v prvič 26. septembra 1906 v obrambni polčezaj, očitajoč Večerinu demagoštvo in poželenje po mandatu.

Za državnozbornske volitve 14. maja 1907 se je kmečka stranka že tako okrepila, da je postavila poleg naprednega kandidata deželnosodnega svetnika Gabrijelčiča, lastnega kandidata za gorisko okolico v osebi potovalnega kmetskega učitelja Antona Štreklja. Dasi stranka še ni bila organizirana, je vendar bil rezultat volitev zanjo jako ugoden, kajti napredni kandidat je dobil 1712, agrarni kandidat 1203, socialni demokrat 622 glasov, dočim je zmagal klerikalni kandidat s 3590 glasovi. Že takrat pa se je kazalo, da v nastopajoči kmečki stranki ni enotnega vodstva in tudi manjkajo vodilne ideje in smiselna taktika. Vsled tega so se odločni pristasi kmečke stranke obrnili na dr. Henrika Tuma, da bi prevzel inicijativo. Na prvem zboru zaupnikov 13. junija 1907 je na poziv, naj kandidira v odbor, izjavil, da pristopi s pogojem, da se kmečka stranka konstituirala kot demokratična, obenem pa je izjavil, da je po prepričanju socialist in stranke ne more voditi nego pod temi načeli, istočasno pa zahteva odločen bojni nastop proti klerikalizmu in proti liberalizmu, in v to svrhu naj se ustanovi lastna tiskarna in izdaja lastno glasilo. Ogromna večina prisotnikov so bili nekdanji naprednjaki, ki so se zatekli v novo stranko iz nezadovoljstva z vodstvom Andreja Gabrščeka, radi tega se stališče dr. Tume ni sprejelo, marveč se je izvolil odbor, na čelu mu dr. Alojzij Franko. Le-ta je bil od svojega nastopa na Gorškem 1897 v precej tesnem stiku s klerikalno stranko, in je postal neutralen šele takrat, ko je konstatiral, da si klerikalstvo in naprednjaštvo na Gorškem stojita v enaki moči nasproti. Dr. Franko je bil še kot dijak član katoliškega nemškega ruštva «Austria» in svojega katoliškega prepričanja ni nikdar zatajil in po svoji izobrazbi nikdar ni prišel do lastnega političnega in verskega prepričanja. Njegov nastop na zboru 13. junija 1907 je bil tudi dejansko, kakor mu «Soča» očita, «puhlo frazerstvo». Dalje prih.

Dopisi.

Spodnja Šiška. Okrajni šolski svet v Spodnji Šiški izsleduje na ljubljanskih mestnih ljudskih šolah po otrocih, ki pohajajo v te šole, katerih starši pa stalno bivajo v Spod. Šiški. Namen tega koraka je menda ta, da bi se ti otroci pometali ven iz teh šol ter hoče na ta način narodno-napredna gospoda šišenskim «pritepencem» pokazati svojo skromno moč, ki jo še posedata v Spodnji Šiški; poleg tega se hoče osvetiti za poraz pri občinskih volitvah, kajti drugoga povoda k temu

koraku gotovo nima. Kaj neki to gospodo skrbijo otroci, ki pohajajo v ljubljanske mestne ljudske šole? Ali povzročujejo ti otroci vsled tega občini kake stroške? — Menda ne! Ampak ravno nasprotno. Šišenska šolska uprava ima vendarle korist, ker nima dela z njimi. In zakaj pošljejo nekateri starši svojega otroka, ne ozirajoč se na stroške, ki jim to povzročijo, rajši v mestno šolo kakor v šišensko? To delajo zato, ker so prepričani, da stoji peuk, šolski red in vse razmerje v raestnih šolah, precej visoko nad prilikami v šišenski šoli. Kakšne razmere so vladale v tukajšnji šoli in še vladajo, za sedaj zamolčimo, ako bode treba, hočemo pa v bodoče marsikak zanimiv dogodek poslati v javnost. In kdo je kriv temu, da stoji tukajšnja šola na tako nizkem nivoju? Pripomočki gotovo ne, ker teh je toliko na razpolago, da bi se dale šolske razmere precej izboljšati. Se manj so pa krivi otroci, ki obiskujejo ljubljanske mestne šole. Zatorej bi bila sveta dolžnost okrajnega šolskega sveta, v tem oziru nekoliko bolj tuhtati. Otroke pa, ki obiskujejo ljubljanske mestne ljudske šole, pustiti pri miru, ker so tudi te slovenske. Slavna gospoda, spravite tukajšnje šole na enako višino z ljubljanskimi, potem je gotovo, da starši ne bodo tiščali svojih otrok v mesto, ker bodo imeli v domači šoli enak pouk kakor v mestnih šolah. Okrajni šolski svet nima drugega vspeha od svojega nerodnega postopanja kakor da pomaga hitremu razvoju «Schulvereinske šole» v Spodnji Šiški in sicer zato, ker tudi v tem oziru ne velja geslo: «Slovenski starši, dajte svoje otroke edinole v slovenske šole.» Starši dandanes rajši dajo svojega otroka v tako šolo, kjer je boljši pouk in se bolje izobrazijo za bodočnost. Kakršna je dandanes borba za boljši kruh, taka je tudi za boljšo izobrazbo. Vam pa, slavna narodno-napredna gospoda, bode tudi v tem zastopstvu odklenkalo, kakor vam je v občinskem zastopu.

Ogrska kriza.

O položaju na Ogrskem se poroča iz Budimpešte: Cesarjeva želja, ohraniti se dalje na vladi dosedanjo koalicijo dualističnih strank s Košutovci, skoro gotovo ne bo izvršljiva. Glasilo neodvisniške stranke odločno piše, da brez narodnih koncesij nobena stranka ne bo prevzela vlade in da mora brez narodnih koncesij izbruhniti boj med krono in «madžarskim narodom».

Z Dunaja se poroča: Jako neprijetno vplivajo na avstrijske kroge vedne avdijske grofa Julija Andrassyja pri cesarju. Danes je bil Andrassy zopet nad dve ure pri vladarju, nakar je imel daljši pogovor z Aerenhalom. V javnosti se širijo glasovi, da hoče vladar vendarle dovliti Madžarom nekaj vojaških narodnostnih koncesij, da se bodo mogle sestati delegacije in da nastane trajnejši mir med krono in Madžari. Vsled teh vesti so posebno krščanske-socialni krogi jako razburjeni. Glasilo kršč. soc. «Reichspost» poziva ministrskega predsednika Bienerttha, naj se izjavi, ako kaj ve o tem, kajti ako bi se Madžarom zopet dovolile kake narodnostne koncesije, je Bienertthovega ministrstva konec. Koliko je na vesteh o nacionalnih koncesijah resnice, je seveda drugo vprašanje. V celi ogrski krizi se namreč skoraj več laže nego poroča. Vsek drugi advokat in vsak aristokrat na Ogrskem zdaj «razvozlava položaj» in vsak bi rad prišel na krmilo, zato pa tudi vsak razširja vesti na svojo pest in bi rad napravil z njimi čim ugodnejše razpoloženje zase.

Da prihaja iz ogrske krize tudi nekaj nevarnosti za Bienertthov kabinet, je pa prava ironija usode. Seveda bi bil udarec, če bi zadel, zaslužek.

Glasila neodvisne stranke trdijo, da se grofu Juliju Andrassyju še ni posrečilo dobiti od vladarja narodnostnih koncesij. Mogoče da pripovedujejo to zaradi tega, ker ne privoščijo Andrassyju, kar bi Košut rad sam dosegal.

Španija izza usmrtitve Ferrera.

Španske hudodelce že obhaja groza. Posejali so veter in prej nego so pričakovali, zanjejo vihar. Najstrožja cenzura vlada na Španskem; to pomeni, da se v inozemstvu ne more izvedeti niti desetina vsega, kar se godi v deželi. Toda že to, kar pride čez mejo, kaže, da je brezumno divjanje reakcije razburilo vso deželo. Z justičnimi moritvami so hoteli preplašiti ljudstvo, pa so ga le do skrajnosti razdražili.

Razburjenost med prebivalstvom odseva tudi v parlamentu. Dasi je večina sedanjih Cortesov brutalna brez primere, opozicija pa izredno slabotna, se vendar vrše v zbornici prizori, po katerih se lahko sklepa, kako vre na vseh koncih in krajih. V četrtek se je morala seja prezgodaj zaključiti, kar v sedanjih razmerah že mnogo pomeni. O tem se poroča:

Današnja seja zbornice je bila jako burna. Ko je notranji minister grajal časopisje, je prišlo do ostrega nastopa med njim in senatorjem Moretom. Opozicija je divjala. Minister je rekel, da ostane na mestu, naj se še tako grozi z nasilstvi, javne izkaze opozicije pa bo preprečil. Vsled hrupa opozicije minister ni mogel končati svojega govora. Predsednik je moral sejo zaključiti.

Londonski «Morning Leader» prinaša natančne podrobnosti o položaju v Barceloni. V mestu vlada namreč popolna anarhija. Atentati so na dnevnem

redu. V zadnjih štirih dneh je eksplodiralo v različnih delih mesta nič manj kot 27 bomb, vsled česar je bilo pet oseb ubitih in 20 ranjenih. V soboto je skusala velika množica udreti v trdnjavo Montjuich, da bi oprostila 150 jetnikov, ki so v preiskavi. Ponoči je bila vržena iz neke tolpe anarhistov bomba v trdnjavska vrata, ki se pa ni razletela. Napadalci so zbežali.

Tudi kralju Alfonzu prede že huda. V samem Madridu ni več varen in v sredo večer se je uprizorila v gledališču taka demonstracija proti njemu, da je moral kar bežati. Brzjav pravi o tem:

V gledališču je bil kralj Alfonz izžvižgan in je moral takoj zapustiti gledališče. Poslojpa ministrov so strogo zastražena ker so anarhisti poizkusili poslojpe ministrskega predsednika Maura zažgati. Maura dementira vesti o svojem nameravanem odstopu. Madrid je popolnoma ločen od ostale Evrope. Dvoz tujih časopisov je prepovedan.

Pariz, 20. oktobra. V noči od petka na soboto so neznanci ustrelili stotnika, ki je bil v procesu proti Ferreru državni pravdnik in ki je predlagal Ferrera na smrt.

Pariz, 20. oktobra. Iz Barcelone se poroča: Včeraj so bili nabiti po ulicah številni letaki z grožnjami kralju Alfonzu, ministrskemu predsedniku Mauri in ostalim članom kabineta. V letakih se jim obeta, da bodo vsled usmrtitve Ferrera vsi kmalu umorjeni.

Lizbona, 20. oktobra. Včeraj ponoči se je v franciškanski cerkvi Sv. Louis razletela bomba. Ponesrečil ni nihče.

Nancy, 20. oktobra. Včeraj se je v predvorcu tukajšnje stolnice razletela bomba, ne da bi bila napravila kako škodo.

Rim, 20. oktobra. Skoro na vseh cerkvah so bili nabiti črnoobrobjeni lepaki, na katerih je bil odtisnjen manifest mestnega župana. Poleg teh so bili tudi lepaki s karikaturjo papeževga nuncija Merry del Vala. Na mnogih mestih je videti lepake s karikaturjo jezuita, ki potiska kralju Alfonzu v roko peresnik, da podpiše smrtno obsodbo Ferrerja.

Rim, 20. oktobra. V vseh velikih parlamentih Evrope, ki zborujejo, so bile te dni demonstracije proti usmrtitvi Ferrera, bodisi v obliki interpelacij ali pa protestnih govorov.

London, 20. oktobra. «Daily Chronicle» objavlja telegram iz Madrida, ki je ušel španski cenzuri. Poročilo pravi, da je kralj ves potr, odkar opaža, da prihajajo dannadan iz inozemstva izjave simpatije za Ferrera, ponoči ne more spati, tudi ne užive dovolj hrane. Ministri se ne upajo na ulico brez varstva tajnih policistov. V Barceloni se skoraj ne sme izreči ime Ferrera, če se noče biti aretiran.

Madrid, 20. oktobra. Sliši se, da sta Anglija in Francija razumljivo namignili, naj se ministrstvo Maura odslovi. General Weyler je dejal: Vlada, ki potrebuje sto mož garde za predsednika in 80 za vsakega ministra, je postala nemogoča.

Shodi.

Idrija. Dež. poslanec E. Gangl privedi v nedeljo, dne 24. t. m., ob 9. uri dopoldne v pivarni pri «Črnem orlu» v Idriji javen shod. Na dnevnem redu je poročilo o deželnem zboru kranjskem.

Sodrugl in somišljeniki! Agitirajte, da bo shod, ki se vrši v nedelje, 24. oktobra ob 9. uri dopoldan pri «Črnem orlu» v Idriji polnoštevno obiskun, niti eden delavec naj ne manjka!

Vstraja naj se do konca shoda! Manifestacija, ki je potrebna se mora v polnem obsegu izvršiti.

Gorica. V nedeljo, 24. t. m., ob 10. uri dopoldne je v gostilni Marzini ljudski shod z dnevnim redom: Politični položaj v državi in deželi.

Dolenja Vrtojba. V nedeljo, 24. t. m. popoldne bo v Dolenji Vrtojbi ljudski shod. Dnevni red je Politični položaj v deželi in državi. Z oziroma na važnost dnevnega reda se pričakuje obilna udeležba.

Domače vesti.

— Ustanovitev letnega gledališča v Ljubljani je predlagalo županovo poročilo, s katerim se je obrazlagalo najetje novega posojila. Občinski svet pa je sicer dovolil razne druge naprave, odklonil pa je posojilo za letno gledališče. Naša navada ni, potegovati se za nepotrebne izdatke. Ampak tega vprašanja gospodje mestni očetje v odseku in v plenumu pač niso dovolj studirali, ker bi bil sicer njihov sklep težko umljiv. Pa menda se na sejah tudi nihče ni potrudil, da bi bil gospodom razložil, zakaj pravzaprav gre. Stvar je ta, da je letno gledališče za Ljubljano potrebno, če se hoče s slovenskim gledališčem sploh kam priti in zlasti, če se hoče tudi širšim slojem omogočiti umetniški užitek. Ustanovitev letnega gledališča ni novo breme, ampak je pogoj, da se dosedanja bremena za gledališče vsaj v bodočnosti olajšajo. Naj navedemo v dokaz samo nekatere momente, ker nam prostor, žal, ne dopušča obširnih razprav. Mestna občina daje gledališču subvencijo, ki je, če se sodi po drugih glavnih mestih, pičla, za ljubljanske razmere pa vendar precej visoka. Opera, ki je del gledališča, bi bila nemogoča, če ne bi bilo filharmonije in tudi to mora občina subvencionirati, ker sicer ne bi imela obstanka. Vse te žrtve pa vendar komaj zadostujejo za življenje gledališča; na po-

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabotnost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, kite postanejo močne. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Tucat za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg šte. 252 (Hrvaško).

seben razvoj dramatične umetnosti se pri nas v sedanjih razmerah ne more misliti. Vzrokov je mnogo; glavni pa so sledeči: Poslopje gledališča je popolnoma pokvarjeno. Ne glede na to, da je oder slab, da ni potrebnih stranskih prostorov, da se marsikaj sploh ne more uprizoriti, je gledališče mnogo premajhno; tudi če bi bila vsaka predstava razprodana do zadnjega prostora, se ne morejo pokrivati izdatki. Posebno občutno je pomanjkanje prostora za ljudstvo. Napaka se je napravila, ko se je gledališče zidalo; a sedaj je tu z vsemi žalostnimi posledicami. V sedanjem deželnem gledališču se igra v zimski sezoni. Umetniško oboje se mora torej angažirati za zimsko sezono. Po leti morejo dobivati umetniki kvečjemu kakšno subvencijo, s katero se seveda ne more živeti. Gledati morajo, da si s turnejami in z gostovanji kaj zaslužijo. To je neprijetno življenje, ki tudi umetniškega napredka ne pospešuje; kdor more, gleda da uide tem razmeram. Na stalno umetniško oboje ni misliti v takih okoliščinah. Letno gledališče, ki se lahko napravi za razmeroma nizko ceno, se lahko uredi za množice; materialno pomeni to, da dobi gledališče večje dohodke, moralno pa, da se odpre umetnost ljudstvu. Oboje dobi potem opravka za celo leto, reši se nomadskega življenja in gledališče dobi lahko stalno umetniško četo, s katero se lahko umetnost drugače goji kakor sedaj. Potem se tudi lahko misli na domač naraščaj, torej na to, da postane gledališče sčasom res slovensko. Če bi se še — morda pri «Glasbeni Matici» ustanovila stalna in sistematično urejena dramatična šola, ki bi tudi diletantskim društvom lahko vzgajala režiserje, bi se dosegel umetniški cilj. O tem naj bi se gospodje v občinskem svetu vendar natančneje poučili. Morda potem le spoznajo, da so napravili napako.

— Ruski car ima svoje glasilo, ki mu ga urejuje in tiska ruska policija. Saj je o tem «Rdeči Prapor» že pisal in italijanski socialistični list «Avanti» v Rimu je objavil dobesedno gradivo nekoliko števil tega carskega vestnika. Tržaška redarstvena oblast si je tudi zaželela po vzgledu ruskega batjuske svoje glasilo. Toda ni bilo treba, da si ga ustanovi, ampak obrnili so se redarstveni gospodje naravnost k nekemu tržaškemu listu, ki je še vedno zagovarjal vsako carjevo početje, vsako početje ruske «Ohrane» zato, češ, da se «Ohrana» bojuje proti judom (?) in ki je pokazal tudi, da zna denuncirati dijaka-sedmošolca. Vemo, da ste že uganili ime tega lista. Imenuje se «Edinost». In sedaj zagovarja «Edinost» postopanje tržaških redarjev pri zadnjih demonstracijah zaradi španskega zločina. Sicer nismo prvi, ki očitamo «Edinosti», da je postala glasilo tržaške policije. Pri opisovanju prizorov zadnjih demonstracij pove «Edinost», da ji je že neki narodnjak očital, čemu neki da brani toliko redarje in da ji bodo zaradi tega očitali, da je njihovo glasilo. Mož — ali pa, če jih je bilo več — možje, so imeli prav. Pa saj so vedeli, s kom imajo opraviti. Nimamo nobenega namena, raziskavati, kdo je kriv, da je prišlo tudi pri teh demonstracijah, kakor pri vseh drugih, do spopada med demonstranti in redarji. Ampak uredniki «Edinosti», ki študirajo (?) psihologijo mase, bi se bili do danes pač že lahko naučili, da mase ne razburi nobena stvar tako, kakor ravno redarstvena oblast s tem, da pošilja kar cele kompanije redarjev proti ljudstvu že tedaj, ko ne dela drugega kakor da na ulici vpije «dol» in «živio». Mi bi n. pr. lahko dokazali, da se je zgodilo tako tudi pri teh demonstracijah, da so bili namreč redarji tisti, ki so razjezili demonstrante. In če je policija izprevidela svojo napako in je dala nalogo redarjem, da naj bodo bolj pasivni, ni to še povod, da bi se smatrali redarji za «heroje» in demonstranti za «vigliacche». Ljudska masa na ulici ostane vedno ljudska masa, pa naj si bo, da je to masa slovenskega, italijanskega ali nemškega ljudstva v Trstu ali kjersibodi drugje. Do spopadov med redarji in demonstranti je prišlo skoraj vselej in to tudi tedaj, kadar je imela policija najmanj povoda umešavati se v demonstracije. Ampak neki urednik «Edinosti», ki «studira» (o ti uboga znanost!) psihologijo mas, pravi tržaškimi manifestantom «vigliacchi», se teh manifestantov «sramuje» in pravi, da brani redarje zaradi resnice. Samoobsebi se razume, da ne bo nikogar občila rdečica, ako se «Edinost» manifestantov sramuje, ampak vsak se bo od smeha prijemal za trebuh, ko bo čital v «Edinosti», da brani redarje zaradi «resnice». «Edinost» piše tako, kakor da bi bila najela resnico v zakup. Zaradi «resnice in pravice» je «Edinost» še vedno branila redarje, kadar so prišli v konflikt s socialističnimi ali z italijanskimi demonstranti. V vsakem takem slučaju je bila še vedno krivica na strani demonstrantov. Četudi je bilo več demonstrantov zaprtih, četudi je bilo več demonstrantov ranjenih, ni imela «Edinost» še nikdar lepe in dobre besede za zaprte in ranjene. Ko je pa pred kratkim prišlo do spopada med redarji in slovenskimi narodnimi demonstranti pred «Narodnim domom», je pa bila — vedno po mnenju «Edinosti» — na mah vsa krivica na strani redarjev in pravica na strani narodnih demonstrantov. Takrat se je «Edinost» z vso silo zagnala v kamisarja Krševana, ki je dal zapoditi slovenske narodne demonstrante. Ko je prišlo do spopada med žandarji in delavci v Ajdovščini pri zadnji stavki, je bila seveda vsa krivica na strani žandarjev. Sploh je, po mnenju «Edinosti», bila vedno

pravica na strani demonstrantov, ako so bili ti njeni pristaši. Pa ne morda zato, ker bi se bili ti demonstrantje ravnali bolj dostojno, ampak kljub temu, da so se vedno ravnali kakor vsi drugi demonstrantje ob drugih demonstracijah. Takrat se seveda ni našel resnicoljuben list, ki bi študiral psihologijo slovenske narodne mase in igral tako nad vse odlozno vlogo, kakor jo igra sedaj «Edinost», ki ima pogum, pisati tako ravno zaradi tega, ker ve, da pride vsakdo navskriž z varuhi zakonov, ako bi ji hotel odgovoriti tako, kakor bi se spodobilo. In «Edinost» ve prav dobro, kako se pravi tistemu, ki napada nasprotnika, o katerem ve, da mora držati zaradi zakonov jezik za zobmi. Kaj je že rekla «Edinost» demonstrantom? To, kar uganja «Edinost», je sramota vseh sramot in še nesramnejše je, ako trdi «Edinost», da so bile demonstracije žaljive za Slovence. To je nov dokaz, da hoče «Edinost» ali kdo tik nje brez vsakega povoda naščuvati slovensko ljudstvo proti italijanskemu, morda pa zaradi tega, da bi narodnjaki celo ubogali «Edinost», kadar jih bo poslala na pomoč redarjem. «Edinost» je tudi kaj takega zmorna. Saj se bo njen glavni urednik opravičil po stari navadi: Članek je prišel v list brez moje vednosti. In «Edinost» pišejo poleg glavnega urednika tudi ostanki lista «Il Sole». S tem je povedano vse.

Car batjuska na potovanju.

Strankino vodstvo italijanskih socialistov je izdalo oklic, ki so ga nalepili na vseh vogalih javnih poslopij. V tem oklicu stoji: «Car Nikolaj, mogočni krvni pes, je tisočkrat bolj krvoželjen kot kralj Alfonz, ki je neodgovorno orožje španskih reakcionarjev in jezuitov». Dalje se piše v oklicu, da se bodo na dan prihoda ruskega carja v Italijo vršila velika manifestacijska zborovanja, ki bodo izrazila «solidarnost italijanskega ljudstva proti krvoželjnemu tiranu».

Za prihod carja v Turin se vrše obsežne varstvene naprave. Ruski car je že na potu v Italijo, da obišče laškega kralja. V St. Remsu se je vršila hišna preiskava nekega trgovskega potnika. Aretirali so tri sumljive anarhiste in hišnega gospodarja, ki jih je podpiral. Dospelo je 50 kraljevih kirazirjev in 500 karabinerjev za ojačenje garnizije.

Livadija. Car je včeraj, 19. oktobra nastopil potovanje v Italijo. Car se vozi na jahti «Standart», ki jo spremljajo križarke «Pamjat», «Merkurija», «Kopul» in ena torpedovka.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 22. oktobra. Današnja seja je bila, izvzema nekoliko ropotanja čeških radikalcev, popolnoma mirna. Na dnevnem redu je bila volitev predsedništva, ki se je bila v sredo odgodila na željo «Slovanske Enote». Zbornica je bila dobro obiskana, galerije prenapolnjene. Ker so bili dogovori posameznih klubov že znani, ni bilo nobene posebne senzacije. Fresl je nekoliko nahrulil Hochenburgerja, pa je ostal osamljen. Dr. Funke je zavzel kot najstarejši član zbornice zopet predsedniško mesto in je takoj odredil volitev predsedništva. To se je izvršilo gladko. Socialni demokratje so bili že prej sklenili, da ne bodo ovirali izvolitve starega predsedništva, oziroma tistih kandidatov, ki jih nastavlja posamezne narodne zveze. «Slovanska Enota» pa je bila sklenila, pri volitvi predsednika oddati prazne listke, na mesto jugoslovenskega podpredsednika pa kandidirati Pogačnika. Za predsednika je bil tedaj izvoljen zopet dr. Pattai, ki je dobil 266 glasov; 141 glasovnic je bilo praznih. Za podpredsednike so bili izvoljeni: Dr. Steinwender z 288, Pernerstorfer s 307, Starzynski s 324, Pogačnik s 208 in Zazvorka s 205 glasovi. Vidi se torej, da je bilo glasovanje zelo neenotno.

Kakor smo že poročali, je vlada vložila nekoliko predlogov. Tudi «Slovanska Enota» je vložila nekoliko nujnih predlogov, med katerimi je omeniti Kramarjev predlog, da se izdela zakon za varstvo narodnih manjšin, ter Dürichov, da osnuje država v mešanih krajih šole za manjšine.

Dobernič je interpeliral predsednika radi ravnatelja železarske industrialne družbe. Kestranka, ki je očital poslancem izrabljanje svojih mandatov v egoistične namene. Razvila se je debata. Pattai je izjavil, da bo pozval Kestranko, naj opusti pavšalno sumničenje, a če so kateri poslanci zagrešili kaj takega, naj pove njihova imena. Prihodnja seja je v torek.

Narodna zveza. Dunaj, 22. oktobra. Šuštersičevi in Hribarjevi so se na Dunaju pobotali. Svoči je bila med člani obeh klubov dolgotrajna konferenca, o kateri se je objavil sledeči komunike:

«Nesporazumljenja, ki so bila nastala preteklo poletje v «Narodni Zvezi» so se popolnoma pojasnila in izravnala, oba jugoslovenska kluba bosta tudi nadalje složno delovala v «Narodni Zvezi» za skupni blagor in napredek jugoslovanstva v državi.»

To je politika kakor vreme v aprilu.

Naročajte in širite naš list!

Španija.

Demisije. Madrid, 22. oktobra. Raznaša se vest, da je minister za notranje zadeve dal ministrskemu predsedniku svojo listnico na razpolago, hoteč rešiti vladu in konservativno stranko njenih težav. Maura pa je baje odklonil njegovo demisijo.

Padee vlade. Madrid, 22. oktobra. Kabinet Maura je odstopil.

Madrid, 22. oktobra. Ko je Maura izročil kralju svojo demisijo, je obrazložil svoj sklep s kategoričnimi izjavami, ki so jih bili dali liberalci in demokratje v zbornici, kjer so napovedali, da se poslužijo vseh sredstev za strmoglavljenje kabineta Maura. Ker so vse zveze med vladu in tema strankama, ki sta hoteli celo preprečiti razpravo nujnih predlog, pretrgani, se je zdelo Mauri potrebno, odstopiti se.

Madrid, 22. oktobra. Kralj je konferiral z Moretom in s predsednikoma zbornice in senata.

Madrid, 21. oktobra. Iz Bilbao in Corune prihajajo vesti, da so bili v teh mestih protivladni shodi, na katerih se je govorilo zelo strastno. V Coruni je vojaštvo koncentrirano iz strahu pred nemiri. V Bilbao se pripravlja za nedeljo nova demonstracija. V Gijonu je delavska zveza sklenila prirediti veliko protestno zborovanje. Sprevod po mestu je prepovedan.

Madrid, 22. oktobra. Republičanska stranka je sklenila, prirediti v zvezi s socialisti in z delavskimi organizacijami po celi deželi velikanske demonstracije proti reakciji in za ideale svobode.

Madrid, 22. oktobra. Kralj je poveril sestavo nove vlade Moretu.

Idrijska realka. Dunaj, 22. oktobra. Naučno ministrstvo je podelilo učna mesta na podzavljene realki: Andreju Plečniku, Matiju Pircu, dr. Karolu Lončarju, Juliju Nardinu, Boltežarju Beblerju ter pravima učiteljema dr. Jožefu Menceju in Katejanu Stranetzkyju.

Goriške volitve. Gorica, 22. oktobra. Pri večerajšnjih volitvah v skupini slovenskih mest in trgov je bil izvoljen Andrej Gabršček s 402 glasovi proti Matiji Fabianu, ki je dobil 258 glasov. — V skupini italijanskih mest in trgov so zmagali kandidati narodno liberalne stranke proti kandidatom ljudske stranke, z večino približno 500 glasov.

Demisija srbskega ministrstva. Belgrad, 21. oktobra. Justični minister Ribarac je podal svojo demisijo. Ob deseti uri dopoldne se je vršil ministrski svet, da poda demisijo celokupnega ministrstva.

Srbska kriza. Belgrad, 22. oktobra. Kralj Peter je sprejel demisijo Novakovičevega kabineta in je pozval voditelja radikalcev Pašića in Ljuba Stojanovića, da sestavita novo vladu.

Belgrad, 22. oktobra. Demisija Novakovičevega kabineta je povzročila veliko nezadovoljnost v javnosti. Iščejo se pravi razlogi demisije in stranke si vzajemno očitajo neodkritosrčnost. Kot glavni razlog demisije se navaja, da je pariški bančni zavod Credit mobilier de France že 15. junija ponudil posojilo s kurzom 86 in s pet odstotnimi obrestmi, finančni minister Protić je pa popolnoma prezrl ponudbo. Ko je banka pred kratkim ponovila svojo ponudbo, so zahtevali nacionalisti, da se posojilo razpiše. Stari radikalci so odklanjali tak način, češ, da ni priporočljiv in Pašić je dobil od finančnega ministra nalogo, naj potuje v Pariz. Na to so nacionalisti sklenili, izstopiti iz koalicije. Stari radikalci pravijo, da je bil Ribarac kakor vsi člani vlade pravočasno obveščen o odhodu Pašića. Ker se nezaupanje med nacionalisti in ostalima strankama ne da več odstraniti, se je morala koalicija razpustiti.

Belgrad, 22. oktobra. Sodi se, da se bo dala vlada brez težav sestaviti iz obeh radikalnih kril, ker so mladoradikalci pripravljani, podpirati v skupštini Pašičevo skupino, Pašić utegne prevzeti predsedstvo, Milovanović pa zunanje zadeve.

Grška zbornica. Atene, 22. oktobra. Pod pritiskom oficirjev je zbornica sprejela vse načrte, ki se tičejo vojskih reform.

Grška dinastija. Atena, 22. oktobra. V inozemstvu razširjene vesti o zadregah kralja in dinastije so brez podloge. (Take oficijelne tajitve so tem bolj sumljive, čim bolj se zde nepotrebne.)

Atene, 22. oktobra. Princ Jurij je telegrafno naznanil ministru mornarice, da opušča mesto kontreadmirala.

Danska vlada. Kodaň, 22. oktobra. V zbornici se je vložil sledeči predlog: Folkething izreka ministrskemu predsedniku kot voditelju in članu vlade nezaupanje in prebaja na dnevni red.

Bomba. Monakovo, 21. oktobra. Na Burgstrasse se je razpočila bomba, ki je razdrila cesto in je demoliranih nekaj oken.

Bitka med turškimi vojaki in Kurdi. Cariograd, 21. oktobra. Po bitki blizu srbske meje med turškimi vojaki in Kurdi so Kurdi pobegnili preko meje v Srbijo in pustili na mestu 400 mrtvih.

Perzija. Teheran, 22. oktobra. Poveljnik ruskih čet v Perziji general Znar'skij je zapustil Tebris.

Revolucija v Nikaragui. New York, 22. okt. Po poročilih iz Bluefieldsa je polovica republike v rokah ustašev.

H. Suttner

Ljubljana :: Mestni trg
 razpošila ure, zlatnino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoj.
 Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, potrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 4:50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Verižice s slov. trakovi: :: nikelnasta K 1:20, srebrna K 5.— ::

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je ravnokar izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.

Kupujte šolske potrebščine

le v trgovini s papirjem

Ivan Vrečko

Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.

Zaradi preselitve 10 % popusta.

Simon Kmetetz, strojevodnik v p., trgovec in glavni zastopnik avstrijske plovstvene družbe, naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Rajka, Ivanke, Mat Ide, Maksa, Roze** in **Leopoldine** vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem žalostno vest o smrti svoje soproge, odnosno preljube matere, gospe

Julijane Kmetetz
 ki je bila po dolgem, težkem trpljenju danes, dne 21. t. m. ob 1. uri popoldne, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 48. letu svoje starosti odpoklicana v boljše življenje.

Pogreb se vrši v soboto, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše smrti, Hilserjeva ulica št. 12, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadošnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega oznanjenja.

Prosi se tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 21. oktobra 1909

Ustanovljena 1847. 52-45 Ustanovljena 1847.

Čovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški yozički i. t. d. Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Kavarna „**Unione**“ v Trstu
 ulica Caserma in Torre Bianca
 se priporoča.

Našim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijo!

Telefon št. 177 52-49

L. Tomažič

zaloga piva
 v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gosp. gostilničarjem in p. n. slavnemu občinstvu priporočam
zagrebško in češko pivo

Telefon št. 177

Majboljši češki nakupni vir.
Ceno posteljno perje.
 1 kg sivega puljenega 2 K, boljše 2 K 40 h; polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhanega 5 K 10 h; 1 kg velefinega, snožnobelega puljenega 6 K 40 h, 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K, 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prsni 12 K puh. Kdor vzame 5 kg dobi franko

Izgotovljene postelje
 z gostonitega, rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernice, 180 cm dolga, 116 cm široka, z dvama zglavnikoma, vsak 80 cm dolg, 58 cm širok, napolnjen z novim, sivim, jako stanovitnim puhatim posteljnim perjem 16 K; napolnjen 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; zglavnice 3 K, 3 K 50 h, 4 K. Razpošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je vzeti nazaj ali zamenjati franko. Za neugajajoče se povrne denar.

S. Benisch, Deschenitz št. 758, Češki les
 (Bohmerwald). — Ceniki zastoj in franko. 15-8

Modna trgovina. P. MAGDIĆ

Ljubljana
 nasproti glavni pošti

priporoča: 35-26

vse modne in nakitne predmete, potrebščine za krojače in šivilje, damsko perilo, bluže, hišne halje, spodnja krila, narodne vezenine, :: zastave, trakove in znake. ::

Klobuke za dame in deklice.
 Potrebščine za modistinje.
 Popravljanje damskih klobukov.

Posebni oddelek : za gospode ;

Vse vrste klobukov za gospode in otroke, tkano barvasto in belo perilo, kravate, rokavice in vse športne in toaletne predmete.

Ceniki zastoj in poštino prosto!

Pozor!
 Kdor želi imeti dobro uro, naj jo zahteva z znanim „Union“, ker te ure so n. jbolj trpežne in natančne. Dobe se pri:

Fr. Čudnu
 urarju in trgovcu v Ljubljani
 delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“ v Bielu in Genovi. 40-28

AUSTRO-AMERICANA

Putniki v Ameriko
 Najboljši kolonjski tobak, po ceni in kakovosti najboljši, najboljši
Simon Kmetetz
 v Ljubljani Kolobovarska ulica št. 12
 Klobukarna in Pijavica delja za klobukarje

Največja zaloga, najboljša in najcenejša tvrdka za naročevanje ozir. nakupovanje!

Čopičev za pleskarje, sobne slikarje, sidarje, mizarje.
 Lakov, pristnih angleških za vozove.
 Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/2, 1/4, 1/8 in 1 kg. 104-94
 Jantarjevo glazuro za pode. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke pode.
 Voščila, štodilnega, brezbarvnega in barvnega za pode; najcenejše in najboljše.
 Rapidola, pripravnega za vsakovrstne prevlake.
 Brunollina za barvanje naravnega lesa in pohištva.
 Olje in mazilo za stroje, olje proti prahu.

Mišobno za usnjo.
 Ojnatih barv, priznanih najboljših.
 Ojnatih barv v tubah, g. dr. Schönfelda.
 Firneža, prirejenega iz lanenega olja, kranjskega.
 Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.
 Glpca, alabasterskega in štukaturnega.
 Karbolnaja, najboljše.
 Fasadnih barv za tupo.
 Barv, suhlh, kemičnih, prstenih in rudninskih.
 Kleja za mizarje in sobne slikarje.
 Vzoroov za slikarje, najnovjših.

Ustanovljeno 1. 1832. **Adolf Hauptmann v Ljubljani** Ustanovljeno 1. 1832.
 I. kranjska tovarna ojnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.